

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne. Za
mesecno po pošti D 10—
semestno D 18—, dostavljeno
D 11-50, na izkaznice in
inšerati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica štov. 1.

Poslilna plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, L. nadstropje.
Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
številka št. 11.567.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV.

Maribor, sreda 28. februarja 1923.

Številka: 47

Jasnost mora biti!

Vprašanje krivde se mora rešiti, toda poleg tega se mora misliti na korake, ki preprečijo neizogibno katastrofo, ki za-
dene naše gospodarstvo. Zato je potrebna
na pred vsem jasnost. Minister trgovine
Voja Veljkovič je izdal že leta 1919 na-
redbo vlade, po kateri se stavijo premo-
ženja neprijateljskih držav pod skrb-
stvo, sekvestre, in se likvidirajo, to je
prodajo. Tudi v Sen Žermenu je stala
antanta na stališču, da je Avstrija pre-
mogana država in je Clemenceau sam v
svojem govoru dokazoval glede imetja
avstrijskih državljanov v nasledstvenih
državah, da isto zadene usoda kakor n.
pr. premoženje Nemcev v Franciji, torej
likvidacija. Vsled moledovanja avstrij-
skih delegatov, da bude Avstrija s tem
uničena, jo končno meseca septembra
ostega leta dosežen sporazum, da se ta
avstrijska imetja ne likvidirajo, ampak
vrnejo Avstriji. Vendar je bila ta
dogodba še le čez leto dni od naše vlade
ratificirana in je torej mnogo pozneje
pravno stopila v veljavo. Pa še tudi po-
dobni se ni ukinila sekvestracija sploš-
na, ampak od slučaja do slučaja proti
plačilu takse za upravo. Te dni je ko-
lečno g. Šepel dobil podpis v Beogradu,
da se vsi sekvestri ukinejo.

Avstrijsko posestvo nobeno ni bilo li-
kvidirano, razen dveh neznanih sluča-
jev, ki so pa že potom poravnani urejeni.
Pač pa so likvidirana premoženja germa-
nizatornih bojnih nemških društev, ka-
terim se ne more priznati značaj privat-
nega premoženja, kakor pri posamezniku.
Tudi tu je pa postopano zakonito, to
se pravi, deloma po sporazumu z zastop-
niki teh premoženj, v ostalem pa po
sod po odločbah vlade.

Akoravno je celo Clemenceau povdar-
jal prvotno stališče likvidacije in je na-
redba ministra naše vlade Veljkoviča od-
redila, sekvestracijo in likvidacijo, ka-
tera je še le te dni odpravljena, vendar
je avstrijska vlada že na spomlad 1919
zasegla s posebno naredbo vse naložbe in
teritvije naših državljanov v Avstriji
kot zastavo za vrnitev pri nas sekve-
striranih imetij. Naša vlada ni našla od-
ločnosti, ta za premagano državo nedo-
pustni korak zavrniti in izsiliti njega
preklic do danes. Sedaj je pa odobrila,
da se plačajo te teritvije našim ljudem v
smesno majhnem znesku, tako da so v
resnici — izgubljene. Vrniti pa hoče celo
premoženje društev, katera je sama raz-
pustila? Komu? Razpuščenim odborom?
Novim nemškim društvom, ki se naj o-
smujejo?

To vse moramo izvedeti. Pojasniti se
mora, katere slovenske stranke so dale
vladi v tem prostu roku. Sumljivo mol-
čijo klerikali, samostojni in — celo na-
predna Ljubljana! Mi molčati ne sme-
mo. Naše ljudstvo je tu izdano in gmo-
tno in moralno ubito! Ali naš narod hoče
to odobriti, bomo videli. To ni le zadeva
prihodnjih volitev, ampak morda podla-
ga vse naše politike prihodnjih let. Vi-
diti moramo in — se potem orientirati!

Sovjetska Rusija in evropski mir.

V pariških in drugih zapadnoevrop-
skih listih se razpravlja o novi nevarno-
sti, ki preti evropskemu miru. Zopet je
Rusija tista, ki ga ogroža. Ni še rešeno
vprašanje malozasijskega vzhoda, vpra-
šanje Turčije, pa še nastopa novo obole-
nje na bližnjem vzhodu, obolenje, ki je
očividno nastalo vsled vbrizgavanja rus-
kega in nemškega strupa. Že par tednov
skeli evropsko diplomacijo vprašanje
njemovskega (memelskega) ozemlja. —
Znano je, da je na Njemenovskem oze-
mlju nastala vstaja proti antantni provi-
zorni upravi. Ozemlje si prisvajajo Po-

Konferenca za socialna vprašanja v Beogradu.

Ostre debate in dejanski spopad.

Beograd, 26. februarja. Včeraj se
je začela v Beogradu od ministrstva za
socialno politiko sklicana konferenca,
na kateri so govorili delegati trgovin-
skih in obrtnih zbornic ter delavskih
zbornic. Konferenci je prisostvoval tudi
delegat prometnega ministrstva. Najpo-
drobneje se je razpravljalo o razširjenju
osemurnega delavnika, glede česar je
bilo mišljenje ostro deljeno. Govorilo se

je tudi o odpravi nočne službe v pekar-
nah, pri čemur so podjetniki stali na
stališču, da se to praktično ne da izvesti.
Zastopniki delavstva so nasprotovali tu-
di temu, da bi bili rudarji podrejeni
kompetenci ministrstva za socialno poli-
tiko. H koncu so se debate tako zaostri-
le, da je prišlo do dejanskega spopada med
nekim delavcem in delodajalcem.

Italijani izpraznijo Sušak.

Beograd, 26. februarja. Jutri se
sestanejo tukaj jugoslov. in italijanski
eksperti. Naši delegati admiral Prica,
profesor Silović in Rakić so že odpotova-
li v Opatijo. Istotako so dospeli tja ita-
lijanski delegati. Prva seja bo v sredo.

Komisija bo poslovala kaka dva me-
seca.

Beograd, 26. februarja. Sinoči je
posestil italijanski poslanik Degresi po-
oblaščenega ministra Ljuba Nešića, s
katerim sta razpravljala o evakuaciji
tretje zone in Sušaka.

Trgovinska pogodba z Italijo.

Beograd, 27. febr. Včeraj je odpo-
toval v Rim šef trgovinskega ministrstva
Milan Todorović z ostalimi člani komisi-
je za sklepanje trgovinske pogodbe z

Italijo. Načrt pogodbe je bil v glavnih
potezih izdelan že ob priliki sklepanja
rapalske pogodbe. Računa se, da bo ko-
misija v dveh tednih končala svoj posel.

Kralj Aleksander podpisal konvencije z Italijo.

Beograd, 26. februarja. Kralj
Aleksander je včeraj podpisal originalno
ratifikacijsko listino, na kar jo je tajnik

našega poslaništva v Rimu vzel s seboj,
da jo izroči ministrskemu predsedniku
Musoliniju.

Statistika ujetnikov.

Beograd, 27. febr. Glasom uradne
statistike notranjega ministrstva se je
po preobratu vrnilo iz ruskega in ita-
lijskega ujetništva 28.000 mož in 150
častnikov.

Ugodnosti obiskovalcem Zagreb. zbora.

Zagreb, 27. febr. Na intervencijo
Zagrebskega veleposelnika je zunanje mini-
strstvo izdalo vsem našim konzulatom v
inozemstvu nalog, da podeli obiskoval-
cem tega sejma polni vizum po znižani
ceni 10 Din. v srebru.

Povišanje sladkornih cen.

Beograd, 27. febr. Domače sladkor-
ne tvornice so zvišale cene sladkorju na
debelo in sicer za sladkor v kristalih na
21.25 Din., sladkor v kockah na 23 Din.

Kongresisti kandidirajo v Varaždinu.

Zagreb, 26. febr. Iz Varaždina po-
ročajo, da v tamošnjem okrožju nastopi
neodvisna lista za nacionalni sporazum
(kongresisti), katere nosilec je dr. Živko
Bertič, odvetnik in pisatelj v Zemunu.

Italijanska »zelenca« knjiga.

Rim, 26. februarja. Italijanska vlada
je izdala tkzv. »zeleno knjigo« o pred-
zgodovini in debatah na antantnih kon-
ferencah v Londonu in Parizu.

Poravnava med Avstrijo in Madžarsko radi Burške.

Budimpešta, 26. februarja. Danes
se je vršila zadnja seja razsodišča v za-
devi Burške. Na inicijativo razsodišča so
se vršila pogajanja glede poravnave med
Avstrijo in Burško, ki so dovedla do
končnega sporazuma. Avstrija se odreka
zahtevani odškodnini, ki jo je utrpela
vsled zavlečevanja izpraznitve Avstriji
prisojenega ozemlja, dočim se Madžar-
ska odreka odškodnini za državno imetje
na tem ozemlju. Razen tega plača Mad-
žarska tri milijone švicarskih frankov
za fizičnim in juridičnim osebam povzro-
čeno škodo.

POLOŽAJ V PORUHRJU.

Nemci protestirajo.

Berlin, 26. februarja. Nemški po-
slanik v Parizu je dobil od svoje vlade
nalog, naj preda francoski vladi protest-
no noto radi brutalnega postopanja fran-
coskih vojakov napram nemškemu pre-
bivalstvu v zasedenem ozemlju. (Nemci
so bili za časa vojne, ko so sami počeli
najhujša grozodejstva, gluhi za vse pro-
teste, kar se jim sedaj, ko čutijo bič na
lastni koži, zdi nečloveško! Op. ur.)

Bonar Law o položaju.

London, 26. febr. V doljni zbornici
je Bonar Law o položaju v Poruhrju iz-
javil, da ni v zadnjih dneh nikakih večih
izprememb. Francoske oblasti so dobile
migljaj, da brez vednosti angleških ob-
lasti v angleški coni ne smejo nikogar
arrestirati.

Nove zasedbe.

Frankfurt, 26. februarja. Francozi
so na novo zasedli ozemlje na desnem
bregu Rena med kölnskim in koblenškim
mostičem, čez katero gre železniška pro-
ga, ki veže Köln in Mainz. S tem je po-
polnoma sklenjena carinska zapora za-
sedenega ozemlja. Nadalje so zasedli
Francozi tudi mesto Mondabour, ki je
bilo doslej v angleških rokah.

BORZA.

Curik, 27. febr. (Izvirno.) Predborza.
Pariz 32.90, Beograd 5.15, London 25.07,
Berlin 0.0237, Praga 15.77, Italija 25.80,
Newyork 533, Dunaj 0.007475, žigosane
krone 0.0075, Budimpešta 0.18, Varšava
0.0105, Sofija 3.10, Bukarešta 2.45.

Zagreb, 27. febr. (Izvirno.) Pariz
6.355—6.375, Svica 19.50—19.55; London
4.88—4.91, Berlin 0.46—0.47, Dunaj 0.60—
0.70, Praga 3.08—3.095, Italija 4.97—4.99,
dolarji 101—102; Budimpešta 3.40—3.48.

ljaki in Litavei. Diplomati so rešitev za-
vlačevali in odlagali, dokler ni izbruhni-
la vstaja. Govorilo se je, da so jo zanetili
Nemci. Morda je to bil njihov prikrit
sunek proti antanti, luknja, skozi katero
so hoteli dati duška svoji mržnji do
Francije. Sele po udušeni vstaji se je di-
plomacija spomnila, da je vendar čas, da
se likvidira premirje ob Njemenu in do-
loči končna usoda ozemlja in prebival-
stva. Na posebni konferenci so poteni
razdelili ozemlje med Litavsko in Poljs-
sko, a tako, da sta se čutili obe državi
prikrajšani. Posebno ogorčenje pa je
občutila Litva in je začela nastopati pro-
ti Poljski, smatrajoč jo za svojo sovraž-
nico.

V spor se je vmešala Rusija: kjer se
dva prepirata, se tretji veseli. Sovjetski
diplomati niso nikak prijatelji malih
državic kot je Litva, njim je tudi vseno,
kam pripada ta ali oni kos litavsko-poljs-
ke zemlje. Ker so pa uvideli, da bi se tu
utegnili izkresati nekaj političnega o-
gnja za hladna sovjetska ognjišča, so se
intrigantsko postavili na stran Litve in
ji ponudili svojo zaščito. Čičerin je po-
slal vladi v Kovnem prijazno noto, v
kateri zatrjuje, da se razdelitev nevtral-
ne cone ne ujema z risiko pogodbo in da
sedanje stanje ogroža mir na vzhodu.

To noto so izkoristili pariški listi in
zaslutili novo zbiranje viharov oblakov
na vzhodu. Nemčija in Rusija se priprav-
ljata. Bližnji vzhod je zrevolucioniran
na jugu in na severu: ob Egejskem in ob
Baltičnem morju. »Echo de Paris« vidi
v Litvi središče intrig Moskve in Berli-
na, nekaj prevodnik ruskega in nem-
škega odpora proti antanti.

Pariški listi sodijo, da je položaj na
vzhodu pomembnejši od konflikta v Po-
ruhrju. Od vzhoda pride nevihta.....
»Temps« se poteguje za tako rešitev li-
tavskega vprašanja, da bo Rusija zado-
voljna. Se je čas, da se prepreči daleko-
sežno zblizanje med Nemčijo in Rusijo.
Rusija in Francija se morata sporazna-
meti, zato pa Francija oficijelno prizna
sovjetsko vlado.

Da ne bo zblizanja med Francijo in
Rusijo, je jasno. Kardinalna francoska
zahteva je: Rusija mora priznati dolgo-
ve, ki jih je prejšnji režim najel v Fran-
ciji. Na tej zahtevi so zainteresirani mali
francoski rentierji, ki so leta in leta
zbirali prihranke in jih dajali bankam,
dokler ni prišla insolvenca ruskih upni-
kov, združena z gospodarsko in politično
katastrofo Rusije. Mala buržoazija si bo
vedela ohraniti dosedanj vpliv na fran-
cosko politiko napram Rusiji, in brez
priznanja njenih zahtev ne more biti
zblizanja.

Rusija pa niti ne računa na Francijo,
njeni nameni so prozorni: zanetiti hoče
kar največ sporov na vzhodu, zato šuva
Litvo, podpira Turčijo, pošilja svoje a-
gente daleč v Indijo.

Kot politična pikantnost bode še ome-
njeno, da je francoski ultra-nacionalist
Tardieu pred par dnevi očital ministr-
skemu predsedniku Poincaréu, da fran-
coske tovarne dobavljajo sovjetski Ru-
siji vojne aeroplane in sicer najbrž s ti-
him privoljenjem vlade. Poincaréova ve-
čina v parlamentarnem odboru pa je od-
klonila Tardieuovo interpelacijo, predno
je prišla pred zbornico, kjer bi moral
Poincaré odgovoriti. Izgleda tedaj, da je
težko, izredno težko razvozlati voz
evropskih vojnih priprav...

Naša škrinica v maribor-
skem volilnem okrožju je
prva!

Politične vesti.

* Izvolitev dr. Periča za ljubljanskega župana je kralj potrdil.

* Radikali pri nas in radikali drugod. V svojem slovenskem listu »Jutranjih Novosti« v Ljubljani, pripovedujejo radikali vedno, da so za narodno edinstvo na podlagi enakopravnosti, da so za Jugoslavijo in jugoslovenstvo ter odločno zavračajo trditve, da je radikalna stranka velikosrbska in hegemonistična. Tako v Sloveniji, drugače pa seveda drugod. V Osičku izhaja radikalni list »Straža« in ta »Straža« v eni zadnjih števil pod naslovom »Zakaj ne morem in ne smem glasovati za demokrate« sledi: »Tega ne smem in ne morem storiti radi tega, ker sem Srb. Komaj smo čakali, da se smemo zopet s ponosom imenovati Srbe in našo državo Srbijo, demokrate pa nam hočejo to zabraniti ter hočejo, da bi se imenovali Jugoslovani, naša država pa Jugoslavija! Sedaj nastane tu vprašanje, kdo piše resnico, oziroma kdo laže, ali radikali v Ljubljani ali radikali v Osičku? Poštena javnost bo sama uganila.

* Delavsko gibanje. Centralni odbor delavskega sindikata v Beogradu je imel 25. tm. sejo, na kateri je zavzel svoje stališče zoper spremembo zakona o zaščiti delavcev. Zborovalci so odločno protestirali proti odpravi 8-urnika ter zahtevali, da se pritegnejo k pogajanju o spremembi navedenega zakona tudi zastopniki delavskega sindikata.

* Kako postanejo naši Nemci lahko lojalni državljani, ne da bi prenehali biti iredentisti? Na to vprašanje, ki je zelo podobno znanemu vprašanju: »Kako naj se volk nasiti, a koza ostane cela?« na to vprašanje je odgovoril radikalni kandidat dr. Popović v Gajdobri v Banatu na ta način, da je pozval Nemce, naj volijo radikale s sledečimi besedami: »Za vas Nemce so volitve vprašanje lojalnosti. Ako hočete biti lojalni državljani, potem morate glasovati za radikalno stranko!« Nemci, ki hoče torej postati lojalni državljani naše države, ni treba prenehati z iredentističnim rovarjenjem, ampak samo glasovati za radikale. To je odgovor! To je res salomonska razrešitev tega apokaliptičnega vprašanja. Če bo šlo tako dalje, bodo naši radikali raztolmačili kmalu tudi sveto trojico. Smejali bi se, če bi ne bilo vse to tako žalostno, če ne bi kazalo, kako daleč so že propadle nekatere naše stranke.

* Položaj v Poruhruju. Vsled odločnega francoskega nastopa postaja nemški odpor v zasedenem ozemlju od dne do dne slabotnejši. Stavke so ponehale in delavstvo se vrača k delu. Prevratne elemente so Francozi po večini izgnali in s tem preprečili nadaljno protifrancosko rovarjenje. Povsod se vrši stroga kontrola potnikov in potne prtljage. Na dortneunskem kolodvoru so našli v nekem iz Nemčije prihajajočem vlaku za 12 milijard papirnatih nemških mark in plošče za tiskanje mark. Uvedena preiskava je dognala, da je bil denar, ki se je seveda zaplenil, namenjen za stavkajoče železničarje. Vsled tega se je uvedla stroga kontrola potnikov tudi na cestni

St. Toman.

Schönherrjeva drama „Ono“.

(K premieri v Mariboru.)

Dvoje oseb, dvoje svetov. Malenkostnih na videz, dolgočasnih za oko. V naročju dejanja pa se skriva življenje, ono življenje, ki resnično bije v naših žilah, ki nas mori in tlači k tlom, ki nas dviga in nam odpira perspektive svobodnega poleta v vrnjeno pomlad, v ono pomlad, kjer cveto breskve, kjer tički žvrgolijo, kjer ziblje mati svojo ljubezen, kjer čuvata mož in oče nad svojim domom, kjer hitijo narodi braniti domovino, kjer jo človek človeku človek.

Schönherr, pisatelj globoke intuicije, nam simbolistično prikazuje boj življenja, mrzlega razuma in hladne logike na eni strani, na drugi vročih žil narave, ki hočejo živeti in ljubiti, ki tirajo junake v smrt, ki zidajo svetišča in ustvarjajo nesmrtna dela. Znanost napreduje, elvilizacija raste, a človek je še vedno samo človek. Religija se ni spremenila, moralni zakoni niso iztrgani iz naših src in absolutno gospodstvo človeka na zemlji je bila samo trenutna misel srečnih

železnici. Belgijske oblasti so aretirale letskega konzula v Duisburgu, ki je rodom Nemec, ker so našli pri njem tajni telefon, ki je bil v špijonažne svrhe priključen skrivaj na vojaško telefonsko progno. Železniški promet se vrši redno. Včeraj je bilo več vlakov s premogom odpravljenih v Francijo, Belgijo, Italijo, Holandsko in Svico.

Volilno gibanje.

Prorokinja »Straža« se po vsej sili hoče blamirati z novimi neumnimi prerokovanji. V štev. od 26. t. m. zopet prerokuje, da bodo »Pribičevići demokrate« šli s Pašičem, »demokrate« pa s Protigem. Kolikokrat se je »Straža« blamirala s svojimi vestmi o razkolu v demokratski stranki, pa še vedno ji ni dovolj. Nam je sicer vseeno, ali in kolikokrat se ta otročji list blamira, pribijemo samo to zopetno prerokovanje, ker se bo — kakor doslej vsa njena prerokovanja — zopet izkazalo, da je brez podlage.

Radikalsko komunistično bratstvo. Z dobro poučene strani smo prejeli: Vzroki, zakaj sta minister dr. Laza Marković ozir. M. Ninčič propadla pri kandidaturi za radikalni Maribor, so čisto drugi, kakor jih navajajo naši listi. Tu niso po sredi Nemci, ampak komunisti, ki so zahtevali, naj se postavi Stojadinovića, »hominem novum«, ki na znan »Obznanje« nima nobenega greha... Brez komentiranja!

Nemške shode ob meji je začel imeti kandidat Zebot. V nedeljo n. pr. je govoril Zebot na Ščavnici pri Omureku nemški. Ker je celo tam uganjal nesramno demagogijo, mu je ugovarjal nadučitelj, g. Jakopce od Marije Snežne, da brani narodno čast. Zebot pa je tamošnje Nemce, ki so seve izključni protidržavni element, nahujskal proti narodnemu obmejnemu delavcu. Če že poslanci tako delajo v obmejnih krajih, se pač ne moremo čuditi protidržavnemu razpoloženju tamošnjega prebivalstva. V enakem tonu je govoril Zebot tudi na Sladkem vrhu ob Muri, kjer je tudi skoro polovica Nemcev, druga polovica pa nemškutarska. (Radi bi le slišali Zebotovo nemščino!)

Zakaj bom glasoval za narodno radikalno stranko? Pod tem naslovom priobčujoje ljubljanske »Jutranje Novosti« 10 točk, katere je nek hudomušnež malo popravil, ter nam jih poslal, da jih objavimo. Te popravljene točke se glase: 1. Zato, ker je bila Narodna radikalna stranka vedno proti enakopravnosti vseh plemen naše ujediniene države, zahtevajoč enotno Veliko Srbijo. 2. Zato, ker je mednarodni politični položaj naše kraljevine pod njenim vodstvom od dne do dne vedno slabši. 3. Zato, ker NRS skrbi za obubožanje vseh slojev izvzemši koritarškega. 4. Zato ker je finančna politika NRS vedno stremela za poslabšanje niše valute na korist izvoznikarjev in uvoznikarjev. 5. Zato, ker so radikali vedno podpirali politiko čifutske industrije, do bro vedoč, da se edino na ta način lahko kaj zasluži za volilni fond. 6. Zato, ker je NRS največja in najbolj znana zastupljiva političnega poštenja v naši državi. 7. Zato ker je sin njenega voditelja,

harmoničnih duš, ki so bile v skrbnih rokah narave omamljene od rezultatov svojega razuma. Največji geniji pa se niso mogli nikdar otresti hipnoze večnosti in njenih zakonov.

To sem hotel povedati, predno preidem k stvari sami.

V prvi vrsti si dovoljujem, čestitati gospej Bukšekovi in gospodu Bratinu na igralskih in umetniških zmoglostih. Delu ni lahko priti do jedra. V nekaterih momentih sem naravnost občudoval gospej Bukšekovo, zlasti v zadnjem aktu, kjer je razvijala notranjo borbo ženske matere, ko jo prosti mož za protistrup in koj nato ljubezen ob mrtvem truplu moža-očeta, v sledečem trenutku ljubezen do otroka, — ob mrtvem truplu — velikega zdravnika.

Gospod Bratina je bil neprekosljiv zlasti v četrtem aktu in v momentih, ko se je boril med možko logiko in triumfom svojih del, med strastjo in vznemirjenostjo se ljubeznijo očeta, ko mu zaigra na obrazu prezir in apatija, ko se ponovno zgrudi ponižan pred svojo ženo, ko ga vnovič premaga življenje.

Delo samo je tehnično na višku in aktuelno.

g. Rade Pašić, priznan svetovni spekulant, ne samo v naši domovini, temveč tudi daleč po svetu. 8. Zato, ker je ona za metodično organizirano korupcijo. NRS je s svojimi iskušenimi voditelji izkazala sposobnost in smisel v vsakem pogledu: demoralizatoričnem, koritarskem in re-akcionarnem. 9. Zato, ker NRS, ako je to njej na korist, podpira vsa rovarjenja proti ujedinijeni jugoslovenski domovini, tako na znotraj, kakor tudi na zunaj. 10. Zato, ker je NRS edina stranka, katere cilj vodi k jasni določeni in praktični koritarski politiki, koristni za vse njene voditelje in vse one, ki se ji v svoji ne-značajnosti prodajo.

Novi primorski apostol — Andrej Gabršček. Med onimi značajneži, ki so za polno korito prodali svoje prepričanje najbolj reakcionarni in najbolj koruptni stranki v Jugoslaviji, se nahaja tudi zloglasni Goričan Andrej Gabršček. Pod šifro (polno ime ga je menda sram napisati) vabi že cel mesec v »Jutranjih Novinah« nas Primorce, naj bi tudi mi sledili njegovemu zgledu ter se prodali za skledo kaše onim radikalom, ki so ravno te dni pisali v svojih beograjskih listih, da nimajo povoda zavzemati se za primorske Slovence, ki bi, če bi se jih osvobodilo, delali v naši državi le zgago. Dasi ravno smo mi Primorci trezni, nas vendar navdala jeza in stud, da si upa tako nastopati človek, ki bi bil, da nas ni rešila svetovna vojna, upropastil blagostanje tisočev nas Goričanov, mož, ki ima toliko masla na glavi, da mu bo gorje, če pride kdaj preveč na solnce. Ali res mislite, g. Gabršček, da smo mi Primorci tako neumni, da se bomo pustili zopet nasamariti od vas, kakor smo se dali nekoč? Še osel gre samo enkrat na led! Mislite mar, da bomo šli mi dvakrat? — Ako ste vi postali radikal, ker vam to nese in je koristno vašemu dunajskemu podjetju, je to stvar vaše vesti, nas pa pustite na miru, ker nas prav nič ne briga, če vam radikali odvzamejo svojo milost radi tega, ker nas niste mogli pregovoriti. Radovedni smo samo, koliko vam nese vaše radikalno apostolstvo med nami Primorci? Ako na vsak način hočete, da pridemo na dan s stvarmi, ki so bile že pozabljene, smo pripravljeni govoriti z vami javno, kjer in kadarkoli. — Goričan.

Volilno gibanje v ljubotemskem okraju. Naš kandidat Franjo Cvetko je v ljubotemskem okraju priredil do danes zaupne volilne sestanke v Radencih, Veržetu, Gornji Radgoni, Ljutomeru itd. Bili so povsod prav dobro obiskani, udeleženci so izjavili, da bodo z vsemi močmi delali na to, da bo čim več kroglice padlo v prvo škrinjico, ki je napredna in obeta največ za delavca, obrtnika, posestnika in javnega nameščena.

Na shodu v Rog. Slatini so bile sprejete sledeče resolucije: 1. Zbrani volilci izrekajo priznanje in zahvalo za dosežanje delovanje svojemu poslanec dr. Kukovec. 2. Pozdravljajo kandidaturi Antona Puklavea in Antona Malgaja za naš srez in hočejo z vso vnemo delovati za časten uspeh pri volitvah. 3. Pozivajo predstavnike JDS v bodočem parlamentu, da se z vso odločnostjo zavzamejo, da prične mariborska oblast čimprej delo-

Žena začuti novo življenje, začuti, da je mati. Pesem ji privre iz srca in avbico kleklja za plod svoje ljubezni.

Mož njen, zdravnik, neizprosno sledeč mrzli logiki, konstatira tuberkulozo pri sebi. Prepričan je, da zahteva od njega značaj, da ne sme postati nikdar oče. V spomin si kliče najžalostnejše slike iz bolnice, grbavega mladeniča, preplašene njegove oči s široko razmaknjenimi punčicami. Glej žena, proklinjam svojo mater, ker me je vzdržala pokoncu. Če bi imeli ljudje finejša ušesa, to bi slišali, kako otroci proklinjajo svoje stariše! In ko zasluči, da je oče: »Vrskati bi moral sedaj. Plesati od veselja. Tako pa, tisočkrat proklet! Ona pa mu odgovarja: »In če bi res tako prišlo in če bi umrlo čisto zgodaj, ali v najlepšem evetu, je pa vendar tudi enkrat živelo in je videlo svet in solnce in je občutilo, kako dobri smo mi bili.«

Napelost raste. Mož zlorabi omedlevico svoje žene in ji pod narkozo odvzame plod. In temu sledijo najlepši in najgloblji momenti življenske resničnosti. Ko se probuja, govori mati: »Zunaj je vse tako krasno, v meni se razvita roža... V maju, maju prelestnem, misel sladka me boža. Cveti, rasti! Visoko.

vati in da pride kopališče Rog. Slatina v last Mariborske velike županije. 4. Za kopališče Rog. Slatina je sestaviti pravilnik, ki bo zdraviliški upravi omogočal delovanje v smislu svobodnega gospodarskega razmaha. 5. Predstavniki JDS v bodočem parlamentu se pozivajo, da s smotrnim gospodarskim delom rešijo kmetijstvo in obrtništvo propada.

Dnevna kronika.

— Odlikovanje človekoljubnega rešitelja treh otrok. Njegovo Veličanstvo kralj je odlikoval z zlato medaljo za gradjansko zasluge gospoda Vinka Glatza, veleposestnikovega sina iz Krčevine pri Ptuj, ki je dne 15. januarja t. l. z lastno smrtno nevarnostjo rešil tri sanjkajoče dečke v Krčevini izpod ledu ribnika, v katerega so se pri sanjkanju vdrli. S tem človekoljubnim in požrtvovalnim činom, s katerim so se bavili tudi listi in javnost, je gospod Glatz rešil dečke gotove smrti.

— Strašen zločin v Jarenini. K tej noti v listu z dne 25. februarja 1923, št. 45, nam pošilja okrožno sodišče naslednji uradni popravek: Ni res, da ni naklonila »oblastnija« temu peklenskemu dogodku hitre pozornosti, marveč je res, da je državno pravdnistvo in okrožno sodišče že v naslednjih minutah, ko je dobilo obvestilo o zločinu, ukrenilo vse potrebno za izsleditev storilcev. Komisije dne 22. februarja ni bilo mogoče odposlati v Jarenino, ker je došlo obvestilo o zločinu ob 13. uri, vlak pa se odpelje že ob 12.57 uri; po noči pa na deželi ni mogoče obducirati, ker ni dobiti dovolj močne luči. Dne 23. februarja je prispela komisija v Jarenino, sicer res ne ob 1. uri, pač pa ob 2. uri popoldne.

— V Sotli utonil. V Sedlarjevem je utonil v reki Sotli N. Valenčič, čevljarji mojster v Plaviču na Hrvaškem. Šel je precej vinjen iz Buč s takozvanega likofa v nedeljo zvečer domov. V Prelaskem ni pogodil na brvo, temveč zabredel v brezštevne ovinke, ki jih Sotla tam dela, ter je končno zabredel v vodo. Utopljenca so po dolgem in vestnem iskanju šele v četrtek komaj našli, pri njem tudi ves denar in uro.

— Podravska podružnica Slov. plašč. društva vabi svoje člane na občni zbor, ki se vrši v soboto dne 3. marca 1923 ob 17. oziroma 18. uri v gostilni g. Frica Glaserja na Smolniku po običajnem dnevnem redu. — Predsednik Davorin Lesjak.

— Klerikalni shod na Gornji Poljskavi. V nedeljo po maši so sklicali klerikale v Uranjekovo gostilno volilni shod, na katerem je bilo jedva 50 zborovalcev, pa še od teh nad polovico žensk in nedorasle mladine, ki se pač mora pokoravati župnikovi zapovedi, sicer je jo! Iz Maribora so poslali kot govornika priznanega največjega demagoga, duhovnika dr. Jerovška, ker Zebot še ni posvečen in ima torej premalo vpliva na ljudstvo, ki je bilo še pod vtisom stvarnega shoda dr. Kukovec. Dr. Jerovšek je mlatil znano klerikalno slamo o avtonomiji, vojaštvu in ogromnih »zaslugah« SLS za verno ljudstvo. (Seveda, ni povedal, da so se ves čas kujali, ker niso mogli priti k ko-

Močno. Moja ljubezen. Ko bo enkrat tu, potem... In če bi bilo tudi...

Toda naenkrat se zgane obupno: »Življenje se mi je iztočilo. Duše nimam več. Mrtva sem. V grobu ležim... Oskrunjevalec telesa! Strašno visoko si se povspel. Daleč preko svojih moči. — Te bo že zopet priklicalo nazaj. Te bo že zopet privedlo v nižave, tja, kjer se nahajajo ljudje...

In zdravnik, razdvojen, nezadovoljen sam s seboj in s svetom, se lovi, omaguje in se dviga, omahuje, pada, da ženi zopet materinstvo, trpi muke pekla in končno umrje nenaravne smrti. Žena, mati pa se poslovi od njega, od — velikega zdravnika. —

O stališču znanosti napram delu je poročal primarij dr. Černič. Medicinska veda zamore lajšati gorje človeštva samo deloma. Moje osebno mnenje je, da se dedičnost, pa ne samo pri tuberkulozi, tudi pri drugih boleznih, precej po potrebnem pretrirava. Povsod se zapazi ekonomijo in materinstvo narave, ki ohrani vse, kar je močno in zdravo, a uničuje sama od sebe bolno. Previdnost in svet zdravnika sta v kočljivih slučajih seveda potrebna. Narava sama pa skrbi tudi za narkozo svojih ran.

ritom, ki so jih morali po Koroščevem ministrovanju za vedno opustiti! Izmed poslušalcev ga je nekdo spomnil na vojne čase, ko so duhovniki blagoslovljali orožje in agitirali za vojsko, kar je bilo dr. Jerovškemu silno »neprijetno«, ker je na to očitno že pozabil. Ko se je zalel na to agrarno reformo in skušal ovreči dr. Kukovčeva izvajanja, se je oglašil oskrbnik posestev baronice Post, ki je dr. Jerovškemu povedal v obraz, da uganja demagogijo in ljudstvo samo farba. Klerikalci so se branili agrarne reforme, ker so sami prizadeti. (Zagrebski škof bi moral oddati krog 2000 juter zemlje, kar klerikalcem seveda ne gre v račun!) Ravno demokrati so se zavzeli za agrarno reformo in sprejeli tudi določene zakone in naredbe, glasom katerih se je razdelilo že 50% zemlje veleposes-tem med revno ljudstvo. Svetoval je dr. Jerovškemu, naj dobro prouči te zakone in preštudira statistiko, ki govori dovolj jasno. Nastop oskrbnika je navzoče simpatično presenetil, ne pa tudi dr. Jerovška, ki je ves rdeč, ko kuhan rak — utihnil. Ljudstvo je izpregledalo, kje je laž in kje resnica in se ne da več farbat od klerikalnih demagogov.

— Brzjavne in telefonske pristojbine v inozemskem prometu v razmerju 1 frank — 20 dinarjev. Počeniš s 15. februarjem t. l. je kot enakovrednost franku določenih 20 (dvajset) dinarjev. Od tega dne se mora toraj plačavati pri vseh inozemskih brzjavah in telefonskih pristojbinah za vsak frank ali del franka dvajsetkratni znesek v dinarski veljavi.

Dopisi.

Hoče. Med postajo in Hočami stoji stara zgodovinska kapelica. V njej je stal umetno izrezljan kip Sv. Jurija, na kojega stare tradicije so bili Hočani vsikdar ponosni. Pred kratkim pa so postavili naši mogotci častitljivi starinski kip ven, za steno v sneg in vihar, na njegovo mesto pa moderno Devico Marijo. Ne vemo, v čem bi se bil starinski Jurij pregrešil, da so ga vrgli iz kapelice, a vedno je, da iščemo zgodovinske umetnine pri tujcih, lastne pa mečemo v sneg. Upamo, da ga naša cerkvena uprava, če že ne nazaj v kapelo, saj kam drugam spravi pod streho. Znajmo ceniti to, kar je last naših dedov! — Prijatelj starega Jurija.

Mariborske vesti.

Maribor, 27. februarja 1928.

m Himeš. V ponedeljek, 27. tm. se je poročil g. Fran Skaza, uradnik Ljubljanske kreditne banke v Mariboru, z vd. Maro Vertnikovo, iz znane ugledne rodbine Vertnikove v Mariboru. Obilo sreče!

m Mariborski poročevalci radikalnega žurnala misli, da mora tudi po vsebini posnemati prejšnjega poročevalca Jugoslavije, ker so radikali prevzeli tudi obliko Peskovega glasila. Že od prve številke naprej čaka vsak večer na izid »Tabora« in preplanka potem od prve novice do zadnje društvene vesti vse iz našega lista, da jih radikali drugi dan servirajo svojim čitateljem pod rubriko mariborske vesti — kot priznani pošteniakovci in gentlemani seve brez navedbe vira. Česar ne najdemo v »Taboru«, pa pobašejo naslednji dan še iz »Jutra«! Potem ni čuda, da čitata to slavno glasilo edini dr. Pfeifer in dr. Grasselli.

m Kaj delajo na okrožnem agrarnem uradu? Dr. Pfeifer, šef mariborskega agrarnega urada, poroča v ljubljanskih listih, da je naročil svojemu uradniku, katerega je čez par dni suspendiral, oziroma, da ne bo popravka, seveda priznavajočega, bomo rekli: dr. Pfeifer je napravil tajnika nasprotnih stranke, naj mu dela kandidatne liste proti plačilu. Ne bomo raziskovali, kako se to strinja s politično dostojnostjo in fineso, tudi ne bomo raziskovali, če tega dela nista bila morda zmožna voditelja radikalov jurista dr. Pfeifer in dr. Grasselli, ker sta preobložena s telefonom in kupčijami, pribiti hočemo le to, da ima kot vsak drug uradnik tudi dr. Pfeifer za svojo skromno plačo vršiti svojo službo, ker bo sicer po 18. marcu ali več ali manj pozneje, ko se bo na gnolbi nemoralnih kupčij razbila več radikalne stranke, i dr. Pfeifer s svojimi pajdasti, priznanimi lenuhi, ki samo akte podpisujejo — suspendiran.

m G. dr. Vilko Pfeifer! Bilo je ganljivo čitati Vaš slavospev, kako ste kot »skromen« uradnik darovali rodbini inženirja Vedernjaka 400 kronic, potem ko ste ga suspendirali in v istem trenutku spoznali, da Vaš okrožni agrarni urad, kjer Vi tako sijajno delujete, sedaj naenkrat nujno potrebujete kuhinje, kjer kuha gospodinja od Vas suspendiranemu uradniku hrano. Vaša brihtna glavica Vam je celo svetovala, to nenavadno plemenitost objaviti v dveh ljubljanskih časopisih. Videti je torej, da ste nenavadno plemeniti človek, ne glede na to, da ste pri svoji skromni uradniški plači popolnoma zamolčali svoje neuradniško premoženje, ki Vam med drugim celo omogoča z italijanskim majorjem Calma ustanavljati čokoladne tovarne. G. dr. Vilko Pfeifer! Z ozirom na to vašo priznano plemenitost, Vas torej vprašamo, kaj ste s svojim silnim vplivom v družbi dopustnega državnega pravdnika dr. Grassellija že storili za svoje aretirane pristaše radikale, katerih večina je v Vaši stranki? G. dr. Pfeifer! Bili ste toliko velikodušni, da ste s sočutjem svetovali političnemu nasprotniku, naj prizna svojo krivdo, ali ste se vsaj toliko brigali za lastne pristaše, ki jih sicer vsaka stranka ščiti v nesreči in težavah, kar ste svojčas celo zahtevali od demokratske stranke. G. dr. Pfeifer! Kaj ste storili, kaj Vam je narekovalo široko srce »skromnega uradnika«?

m Slovensko trgovsko društvo v Mariboru naznanja vsem članom, da se vrši redni letni občni zbor v soboto, dne 3. marca ob 20. uri v kmečki sobi Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

m Načrti za gradbeno loterijo MGA. V ponedeljek dopoldne je potekel rok za predložitev načrtov za gradbeno loterijo Mariborske Gradbene Akcije. Predloženi jih je častno število 18 večinoma lepih, nekaj izredno lepih načrtov. Zvečer se je sestalo pod predsednikom stavbenega nadsvetnika Baumela razsodišče iz gg.: stavbeni nadsvetnik Baumel, inženier Dolenc, arhitekt Schell (kot strokovnjaki) Pust, dr. Valjavec, Zaplotnik, Tiefengruber (iz loterijskega odbora) Pirc zapisnikar. Ugotovila se je pogreška, da nekateri ponudniki niso ob enem priložili tudi proračunov k načrtom, ampak najbrže v kuverte s tvrdkami. Razsodišče je sklenilo, da naj dotične tvrdke najkasneje do četrtega 1. marca 11. ure dopoldne v pisarni Mar-Stana predložijo proračune v zaprtem ovitku (kuverti) samo z geslom načrta brez označbe tvrdke. Razum tega naj istočasno predlože svoj naslov zaprt v kuverti (ne zunaj); tudi na tej kuverti samo geslo. Ponudniki, ki so svoje opise in plačilne pogoje vpsalali pod ovojji označenimi zunaj z naslovi, naj jih med tem osebno zamenjajo z ovitki označenimi samo z geslom načrta. One tvrdke, ki proračunov ne vpošljejo pravočasno, se brezpogojno izključijo.

m Izgubila se je usnjata listnina z večjo svoto denarja, dokumenti, listnina itd. Ker so dokumenti in listnine za najditelja brez vsake vrednosti, za lastnika pa velike vrednosti, prepušča lastnik najditelju ves denar, ako mu vrne listnino. Pošten najditelj se torej naproša, da doloži listnino in dokumente uredništvu našega lista ali pa kr. policijskemu komisarijatu v Mariboru.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Torek, 27. febr. Pri treh mladenkah (»Dreimäderlhaus«) ab B.
Sreda, 28. febr. Zaprto.
Četrtek, 1. marca Ono, O kuponi.
Petek, 2. marca. Zaprto.
Sobota, 3. marca. Urh. grof celjski, izv. Proslava skladatelja Viktorja Parme.
Nedelja, 4. marca, ob 15. Pogumni Tonček, izv. znižane cene. — Ob 19 in pol Pri treh mladenkah, izv.

—
Parmova proslava. V soboto, 3. marca proslavi narodno gledališče v Mariboru 65-letnico rojstva našega skladatelja Viktorja Parme in 40-letnico njegovega umetniškega delovanja. Pri tej priliki se bo poklonil velezaslužnemu slovenskemu skladatelju častni red na odprti sceni. Osebe, korporacije oz. društva, ki žele takrat osebno častiti skladatelju ali mu pokloniti častna darila, naj se blagovolijo radi razviritve oz. sporeda raz-

meno ali pismeno javiti g. Andro Mitroviču, ravnatelju opere.

»Urh grof celjski«. V soboto, 3. marca se vrši kot slavnostna predstava premijera prve slovenske opere, vzglazbil Viktor Parma. Že dejanje te opere je zanimivo, ker je vzeto iz naše zgodovine. Poseben užitek pa bo, poslušati prvo večjo slovensko glazbeno delo, oz. opero (komponirano od 1892—94). Prva vprizoritev te opere je bila 15. febr. 1895. v ljubljanskem gledališču. Uspeh je bil popoln. Prihodnje dni priobčimo zanimiva poročila o tej vprizoritvi.

»Ono«. V četrtek, 1. marca je repriza najnovejše Schönherrjeve drame »Ono«, ki je preteklo soboto jako lepo uspela. Drama je izvanredno zanimiva, dasi nastopata dve osebi, je vendar dejanje močno napeto. Predstava se vrši za ab. C. in je še več sedežev na razpolago tudi za neabonemente!

Dramatična šola. Mariborsko gledališče otvori s 1. marcem dramatično šolo, zvezano s poskusnim odrom. Dame in gospodje, ki imajo smisel in veselje za gledališko umetnost, naj se blagovolijo javiti pismeno ali ustmeno v gledališki pisarni.

Med izvajanjem vstop ni dovoljen. — Že dalje časa so izobešene ob gledaliških vhodih table: Med izvajanjem vstop ni dovoljen; in dasi smo poleg tega i v časopisih opetovano opozarjali občinstvo, naj prihaja točno k predstavam, vendar še ni tistega reda, ki bi bil nujno potreben. Ponovno opozarjamo na to dejstvo ter vlijudno naprošamo cenj. občinstvo, da prihaja točno k predstavam, da ne bo opravičenega razburjenja od strani pravočasno dospelih. V interesu gledališča v prvi vrsti pa občinstva samega je, da se s prepoznanim dohajanjem ne moti. Zato si naj vsakdo za vsako predstavo, če mogoče, preskrbi vstopnico že pri dnevnih blagajni, ki je odprta vsak dan ob 9. do pol 1. in od 3. do 5. ure. Večerna blagajna se odpre eno uro pred predstavo!

Kultura in umetnost

x Dramatični večer Zofije Borštnikove v Mariboru. V petek, dne 2. marca ob 20. uri zvečer priredi v gledališki dvorani Narodnega doma dramatični večer naša velika gledališka umetnica ga. Zofija Borštnik-Zvonarjeva. Prednašala bo dramatične pesnitve svojega pokojnega soproga, nepozabnega gledališkega umetnika Ignjata Borštnika, dalje pesnitve Prešerna, Gregorčiča, Senoe in Erben. Dvorana bo zakurjena Vstopnice se dobe v predprodaji pri Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici. Zofija Borštnikova! Kdo ne pozna tega imena? Tudi med Mariborčani je veliko takih, ki so jo že imeli priliko videti na odru, malo pa jih je gotovo, ki bi jo vsaj po imenu ne poznali. Z njenim imenom ter z imenom njenega pokojnega soproga je tesno združena zgodovina slovenske igralske umetnosti. — Zofija in Ignjat sta bila takorekoč vstavitelja novega slovenskega gledališča v Ljubljani. Nista pa delovala samo v Sloveniji, dolgo vrsto let sta bila upoštevana in slavljena gledališka igralca tudi na drugih jugoslovenskih odrih. Ga. Zofija je bila več časa prva tragedkinja kraljevega bolgarskega dvornega gledališča v Sofiji. Delovala pa ni le na umetniškem ampak tudi na narodnem polju, bila je vedno navdušena Jugoslovenka ter je prva pozdravila v imenu slovenskih gledaliških igralcev sedanega našega kralja, ko je kot regent Aleksander prvič obiskal Ljubljano in sploh Slovenijo. Njen pozdrav je princa-regenta tako navdušil, da se ji je še pozneje posebej zahvalil. — Maribor sprejme go. Borštnikovo z onim spoštovanjem, ki ga v polni meri zasluži, zato pričakujemo, da bo tudi njen dramatični večer v petek, ki bo nekaj čisto novega za naše mesto, častno obiskan. Ga. Borštnikova si je izbrala s svojim sporedom ravno Maribor kot prvo točko ter odvarja s tem večerom veliko turnejo po vseh mestih naše države.

x Izredni občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani. Te dni se je vršil izredni občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani, ki je bil zelo številno obiskan. Predsednik Filharmonične družbe sodni svetnik Anton Lajovic je v daljšem govoru podal zgodovinski razvoj Filharmonične družbe ter stoletno skupno delovanje ljubljanskih Slovencev in Nemcev v Ljubljani. Zvečer ko se v letu

1878. nemški šovinizem začel silno naraščati, so bili Slovenci potisnjeni iz Filharmonične družbe in ista je postala nemško nacionalno žarišče v Ljubljani. Z ozirom na razne govorce v naših dnevnikih je bila predlagana in tudi soglasno sprejeta sledeča resolucija: Filharmonična družba je bila od ustanovitve 1703 do leta 1872. Slovincem in ljubljanskim Nemcem skupno torišče glasbenih prizadevanj. V 70. letih je naraščajoči nemški nacionalizem, podpiran po vladnem režimu, Slovincem stremelcem za svojo glasbeno kulturo ogrenil in onemogočil skupno delo in jih iztisnil iz društva. — Ljubljanski Nemci so za časa Avstrije tvorili 20 do 25% ljubljanskega prebivalstva, kar pa je bila le umetna, po nemškem režimu vzdržana kolonija, kajti njihovo število je takoj po prevratu padlo na 2% prebivalstva, ki se je temu primerno tudi krčilo do tedaj izključno nemško članstvo Filharmonične družbe. Upoštevajoč staro pravno stanje, so Slovenci po prevratu stopili v društvo, ne da bi se bile kratile pravice v društvu se še nahajajočih nemških članov in je bila s tem popravljena historična krivica, svojčas storjena Slovincem ter društvo zopet vrnjeno svojemu prvotnemu namenu, gojiti glasbo na Kranjskem, od katerega namena se je društvo odtegnilo pod vodstvom nemških nacionalcev. Ker je Filharmonična družba danes važno kulturno društvo stremelcem z vsemi silami po povzdigu slovenske glasbene kulture in ker je sedanje stanje društva ustvarjeno na legalen in pravo-močni način, zato društvo odločno odklanja vsako izpremembo, katera bi hotela društvo odtegniti sedanjemu plemenitemu namenu, služečemu jugoslovanski kulturi in ki bi iz njega hotela napraviti tisto, kar je društvo bilo pred prevratom, namreč iz njega tvoriti nemško nacionalno kulturno-bojno postojanko, naperjeno direktno proti interesom slovenstva in s tem jugoslovanske kulture, naperjeno torej s tem direktno proti interesom naše države. Pri slučajnostih se je priglasi k besedi g. Slavko Ravnik, ki je podrobno opisal kako so bili leta 1872. iztisnjeni Slovenci iz odbora in od članstva Filharmonične družbe. Zavaroval se je proti očitkom z nemške strani, češ, da so Slovenci po povratku ukradli Filharmonično družbo. To ni bila tatvina, ampak popolnoma naraven potek dogodkov, ki jih v polni meri opravičuje zgodovina družbe. Glasno je protestiral proti vsakemu spreminjanju današnjega položaja v društvu, in izrekel željo, da bi bilo čuti ta protest današnjega občnega zbora tako v Beograd kakor tudi daleč tja preko mej naše države, saj so današnji zborovalci nastopili samo kot branilci svoje lastne posesti. — Po govoru gosp. Ravnika, ki je bil sprejet s fremetičnim aplavzom je predsednik Lajovic zaključil lepo uspeli izredni občni zbor.

Izpred sodišča.

Tat v župnišču.

Župnik Josip Panič pri Sv. Urbanu, okraj Ptuj, je dvignil dne 19. novembra lan. leta iz posojilnice 20.000 K ter shranil denar še istega dne v leseno blagajno. Dne 8. decembra pa je zapazil, da manjka iz blagajne 8000 K. Župnikov sum je padel takoj na 21 letnega organista Ludvika Pečnika, ki je bil pri njem na hrani. Imel je priliko priti vsak dan v župnikovo sobo in videti, kam je župnik hranil denar ter kje so ključni od te blagajne. Ko mu je župnik o tem primanjkljaju pravil, je bil zelo vznemirljen. Doglalo se je, da je veliko popival s svojimi tovariši ter imel v zadnjih dneh po izvršeni tatvini mnogo izdatkov. Meseca oktobra l. l. je Pečnik prevzel tudi blagajniške posle posojilnice pri Sv. Urbanu. Ko so se po njegovi aretaciji revdirale knjige, se je ugotovilo, da je porabil 570 K zase, kar sam prizna. Okrožno sodišče ga je obsodilo radi hudodelstva tatvine in prestopka poneverbe na 4 mesece težke ječe.

Gospodarstvo.

x Produktna borza v Novem Sadu, 24. februarja: pšenica 450, žito 390, ječmen 315, oves 290, kornuza 235, posušena 310, fižol 413, moka »00« 650, za kuhinjo 625; pšenični otrobi 170, tendenca neizpremenjena

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila
Rosandra.

(Dalje.) (39)

A spremenil se je popolnoma. — Ne le obleka, ampak tudi osebnost zunanost se je popolnoma predrugačila. — Nosil ni več dolgih las, ostrigel se je bil, tudi ščetinasta brada je izginila. — In obraz je sedaj gol tembolj kazal trpke svoje poteze, — izgledal je morda manj divje, ali zato pa tem groznejši. Visoko čelo se je skoraj uklanjalo pod silo težkih misli, in v odločnih očeh je tlel čuden ogenj.

»Ej, prijatelj,« — ga je stresel d' Etioles.

»Oprostite, gospod, — na uslugo sem vam!«

»Dobro, dobro, le pomirite se, — vi imate svoje misli, kakor jih imam pač tudi jaz, — to je razumljivo! — Ali za hudiča, kaj vendar premišljujete?«

»Jaz nisem premišljeval, — gospod, čakal sem vas, kakor ste mi bili ukazali.« Govoril je mirno, brez posebne udanosti in ponižnosti, — bolj nekako divje plaho.

»Torej, — vaša služba se vam ne zdi pretežka, ej!« — ga je vprašal d' Etioles.

»Do sedaj pač nisem imel še ničesar za storiti, gospod. — Ponudili ste mi dve sto lir, hrano, stanovanje in obleko, da vstopim v vašo službo kot lakaj...«

»Ne, — kot tajnik!«

»Kot lakaj, gospod, — ker nisem dovolj izobražen, da bi postal vaš tajnik. — Ali to ni glavno, — sprejel sem službo, da se preživim. — Kaj pa sem pravzaprav? Nič. — manj kot nič! — To je pač naša usoda, — usoda priprostega ljudstva ni...«

A v tem hipu je njegov glas, ki je

hotel vzrožiti, — mahoma obstal, vtihnil, — le iz njegovih oči je švignil plamen. — »Oprostite, gospod,« — je mirno povzel, — »hotel sem samo reči, da je ogromna svota, katero mi daste za plačilo.«

»Verjamem prijatelj, saj je plača podravnatelja ministrskega kabineta.«

»Torej, kakor sem rekel, je ogromna, in do sedaj mi še niste odkazali, kaj naj storim!«

»Ničesar!« — je odgovoril d' Etioles. Damiens je pogledal svojega gospodarja pa rekel:

»To je preveč! — Dovolite, da razložim. — Če mi daste dve sto lir na mesec zato, da ne delam ničesar, bodem imel nekega dne dolg proti vam, in tedaj...«

»Tedaj,« — je povzel d' Etioles, — »ne bo čisto nič spremenjenega. — Jaz imam potrebo ob svoji strani vdanosti, — to je vse, — in jaz plačam to vdanost. — Vi mi ostanete vdan, — vaša vdanost, evo to vam je vaša služba!« — Jaz bom zahteval od vas to, kar bi ne mogel zahtevati ne od prijatelja ne od služabnika. — Ako se sprem z mogočnejši, — če se sprem čeprav s samim kraljem...«

»S kraljem!« — je ponovil Damiens in pobledel.

»Eh, da, — gotovo, tedaj bi vas vprašal, da mi pomagate. — Ste zadovoljni?«

»Da,« — je odgovoril Damiens.

»A to še ni vse, — videli bodeš, da oni ničesar lahko še kaj postane. — Oženil sem se, dragi moj!«

Damiens je prepadeno gledal.

Tresel se je nekako razburjeno.

»In — jaz ne zaupam popolnoma svoji soprog,« — je pristavil d' Etioles ter ga opazoval z bistrim pogledom. — »Zdi se mi, da me ona ne ljubi.«

»In vsled tega...«

»In vsled tega... če se zgodi, da moram jaz oditi, — kakor na primer ravno sedaj...«

»Vi odidete,« — je vzkliknil Damiens

z divjim veseljem, katerega ni mogel zatajiti. — V poročni noči!«

»Da, — je še važnejših reči na svetu od ljubezni. — Kaj hočete, tako je! — Me ne danes za celo noč zavejo važne stvari; ne morem jih opustiti. — Ali nočem pa tudi, da mi žena ostane sama.«

»Gospod, gospod!« — je zahropel Damiens.

»Kaj vam je vendar!«

»Ukažite, da moram umreti za vas, — ali ne prisilite me, da postanem ogleduh za gospo!«

»Kdo vendar zahteva kaj takega? — Jaz sem le rekel, da ne maram, da ostane moja soproga sama. — Ne smem, ne morem zaupati kaj takega ne služabnici ne nobenemu drugemu. — Rekel sem vam, potrebujem popolne vdanosti, — in tedaj? Ali me razumete?«

»Ne,« — je odvrnil Franc Damiens ter si obrisal potno čelo.

»Pojdite tedaj z menoj!« — je rekel Henrik d' Etioles.

In povlekel je za seboj Damiensa v oblačilnico, skozi katera je malo prej prišel, — skrivna vrata so bila ostala odprta, — In Franc Damiens je videl del spalne sobe. — Streslo ga je po celem životu in sklonil je glavo.

»Evo, — tam spi moja soproga,« — je govoril d' Etioles s tihim glasom. »Jaz moram po važnih opravkih, — gre se za življenje ali smrt. — Zjutraj ob šestih sem že nazaj. — Medtem pa bodeš vi, — ki niste ne služabnik, ne prijatelj, — vi, ki ste le vdanost, — bdeli tukaj. — Razumete sedaj? — Vi torej ostanete tu!«

»Tukaj?« — je plaho vprašal Damiens.

»Da, v ti oblačilnici. — Oh, — umirite se, ne da ste ovaduh, — špijon, — ne, — le če bi ravno kdo prišel, — kdo se prikazal.«

»Ah, ah,« — je zastokal mož s stisnjenimi pestmi.

»Vi bodeš onega, ki bi si dovolil

vstopiti, — ubili, — kratkomalo ubili, kakor psa, — Ste razumeli sedaj? —

»Da, — da!«

»Tudi če bi bila to mogočna oseba!«

»Da, — da!«

»Tudi če bi bil to sam kralj!«

Na te besede ni Damiens potrdil, al čez njegov obraz je hušnil tako vroč izraz sovraštva, da se je Henrik d' Etioles sam stresel in usnevr mrke zadovoljnosti se je pokazal okoli tenkih ustnic. — »Glejte, tu pustim vrata odprta,« — je še hitro pristavil, — »zato da lahko nadzorujete spalnico. — Z Bogom.«

In hitro je odšel, medtem ko je ostal Damiens uničen pred vratom v spalnico.

Ali Henrik d' Etioles ni šel daleč. — Ostal je v mali zasebni jedilnici, potem ko je še zaklenil za seboj vrata. — Saa je potem raz stene neko sliko ter začel opazovati skozi nevidno mrežo, ki se v razlikovala od drugega zida, Damiensa.

»Hočem, da se v njegovem srcu razvname silna strast, — hočem, da postanem moj suženj vsled svoje ljubezenske blaznosti, hočem, da Ludvik — kralj francoski, — dobi ko pride v to sobo ne pričakovanega tekmeča! — Da — in kakega tekmeča, — mojega lakaja!« — In potem, — — — potem se morajo pač uresničiti moje sanje, — maščevanje in sovraštvo, katero mi je kapalo v srce ko žolč, — se bode tedaj nasitilo, razneslo vse, kar mi ostane na poti, kakor streli uniči vse, kar dobi! — Le še malo potrpljenja, — da, — potrpljenja!«

Tako si je neslišno šepetal Henrik d' Etioles, medtem ko je Damiens nepremično stal v oblačilnici.

Mrzlično je trepetal, medtem ko mu je ogenj in kri udarila v obraz, — potem je pa žareča rudečica zginila in postal je bled.

(Dalje prihodnjik.)

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

31

Sokolstvo.

O člani sok. društva v Mariboru se opozarjajo, da je izšla 5. in 6. številka župnega vestnika ter se dobiva v društveni sobi v Narodnem domu vsako nedeljo od 10. do pol 12. ure. Zeleti je, da sleherni brat in sestra kupi glasilo naše župe. Bratom in sestram se priporoča, da se ob navedenem času naroče tudi na Sokolski glasnik, ki je osrednje glasilo Jugoslovanskega sokolskega Saveza v Ljubljani. List se bo naročnikom dostavljal po pošti.

O Za Sokolski dom v Mariboru je daroval br. Fryml iz Tabora na Češkem znesek po čK 100.— in sicer v nabiralnik v Grajski kleti. Vrlemu češkemu Sokolu, ki se spominja tudi naše organizacije, bodi izrečena iskrena zahvala! Naj bi našel med nami mnogo posnemovalcev!

Objave.

§ Telepatija in sugestija vzbujata po svojih eksperimentatorjih ogromno zanimanja po vsem svetu. V Götzovi dvorani priredi znani telepat Svengali dne 1. marca ob 20. uri večer svojih produkcij s sodelovanjem vojaške godbe. Cene: rezervirani sedeži 25 dinarjev, sedeži: I. vrsta 20 Din., II. vrsta 15 Din., III. vrsta 10 dinarjev. Balkon 15 Din., dijaško stojišče 5 dinarjev. Del čistega dobička gre v dobrodelne namene. Vstopnice se razprodajajo na dan prireditve, dne 1. marca od 2. popoldne naprej pri blagajni Götzove dvorane.

§ Mestni kino. »Uganka Gerty Sering« pustolovščina v 5 činih v glavni vlogi Tibor Lubinsky se predvajaj, torek, sredo in četrtek.

Mala oznanila.

Vzgojiteljica, samo Slovenka, k trem otrokom v starosti od 6 do 10 let, katera je zmožna pomagati otrokom do 5. razreda ljudske šole ter zna tudi nekaj šivati, se takoj sprejme. Naslov v upravi. 408 3-2

Škorje ali čreslo dobavlja takoj Mirko Glaser, Raša. — Cena po dogovoru. 416 3-1

Izgubilo se je v nedelje zvečer v Gosposki ulici ročno delo z monogramom F. N. Peščen najditelj se naproša, da ga odda v upravništvo »Tabara«. 414

Parni kotel, stoječ, 7 atm., v prav dobrem stanju, je na prodaj. Pojasnila daje Karl Zaloker, Tattenbachova ul. 25. 409 3-2

Starejše letnike »Zvena« in »Dem in sveta« kupim. — Ponudbe z napovedjo letnika in cene pod »Gruden« na upravo. 400 3-3

Migljena brivnica se vsem priporoča. Prve vrstne postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1950

Kompanjona

z Din. 500.000 išče zelo dobičkanosno mariborsko industrijsko podjetje. Ponudbe pod »Industrija« na upravo lista. 411 2-1

Meblov. soba

z balkonom na glavno ulico, se zamenja za veliko prazno sobo z kuhinjo ali kabinetom tudi na periferiji mosta. Ponudbe pod »Balkon« na upravo. 417

Pristopajte k Jugoslovanski Matici.

Priporoča se:

Rajko Zotter

krojač za gospode in dečke
MARIBOR
Pristan štev. 6, I. nadstropje
(pri Dravi). 413

OTROŠKA MOKA

VITAL

NAJBOLJŠA HRANA ZA DOJENČKE, OTROKE in DOJILJE

SLADOVNI KAKAO

VITAL

KREPILO ZA BOLNIKE in REKONVALESCENTE VSAKE STAROSTI

NARAVNI PROIZVODI IZ ČISTEGA SLADA

VITAL, O. D. ZA TVORBO HRANE ZA DOJENČKE, OTROKE in DOJILJE

ZAAGREB, KSAVERSKE CESTE 10

Naznanilo.

418 2-1

Z ozirom na interesno skupnost
Slavenske banke d. d., Zagreb

Slovensko banko d. d. Ljubljana

se
opusti koncem tega mesca podružnica

Slovenske banke d. d. v Mariboru

Gosposka ulica ter prevzame vse posle imenovane podružnice od 1. marca t. l. naprej

SLAVENSKA BANKA D. D. PODRUŽNICA MARIBOR

Aleksandrova cesta, na kar se posebno opozarjajo vlagatelji, katerih dobroimetja se prenesejo na Slavensko banko d. d., podružnica Maribor.

V Mariboru, dne 27. februarja 1923.

Slavenska banka d. d. Zagreb. Slovenska banka d. d. Ljubljana.